

Driekoningen jaar C

Mt. 2, 1-12

Inleiding

‘Driekoningen’ noemen we het feest van vandaag, officieel ‘Openbaring des Heren’. Het verhaal gaat vandaag over drie wijzen die uit het oosten richting Jeruzalem komen. Als wij aan dat oosten denken, vandaag de dag, dan zijn we niet in alles even optimistisch, want of we nu kijken naar het nabije oosten, dat wil zeggen: het Europese gedeelte, naar het Midden-Oosten of naar het Verre Oosten, dan lijkt dat allemaal niet al teveel goeds te brengen. Dus wellicht is het dan toch beter om naar het Evangelie van vandaag te kijken. En kijken wat daar zich in het oosten afspeelt. We mogen met de drie wijzen als het ware op reis gaan en die reis mag zoals dit hele jaar gebeurt, een reis zijn van hoop, een pelgrimage van hoop. Ik hoop dat u mee op reis gaat.

Preek

De overweging heeft vandaag de vorm van een verhaal. Dat neemt niet weg dat er natuurlijk ook voor u een opdracht in zit.

In een land hier ver vandaan, ergens in het oosten, laten we zeggen, voorbij de grote rivieren, lag een stad, een grote stad en zoals het in een stad gaat, wordt daar geleefd, gehandeld, gekerkt, maar ook gestudeerd. En in die stad kwamen geleerden uit vele streken bij elkaar. Zo ook een drietal wat we misschien kennen: Caspar, Melchior en Balthazar. Ze hadden veel gestudeerd op verschillende plekken - universiteiten zouden we nu zeggen - waar te studeren valt. Steeds weer kwamen ze op die plek terug en ontmoetten dan elkaar om met elkaar over de vele wetenschappen die ze bezaten te delen en dat waren er nogal wat: geneeskunde, wiskunde, sterrenkunde en laten we ook vooral wijsheid niet te vergeten.

Zo spraken ze ook deze keer over al wat hun de afgelopen tijd bezig had gehouden, waar ze les over hadden gegeven of wat ze op andere plekken weer nieuw geleerd hadden. En pas aan het eind van de dag als ze weer met z'n drieën bij elkaar zaten, dan kwamen de bijzonderheden naar voren. Dit keer nam Caspar het voorwoord. Hij zei: “Ik heb in bepaalde boeken gelezen dat er in deze tijd een bijzondere koning geboren moet worden. Een Kind dat uit zal groeien tot een Vorst van Vrede, een kind dat men de naam Emanuel, God met ons zal geven.” Het was even stil, toen zei Melchior: “Ik heb de sterren nog eens extra bestudeerd en alle geschriften die daarbij bestaan en wat blijkt: juist nu moet er ergens een ster verschijnen die wijst naar de geboorte van een bijzonder Kind, een Kind wat Vrededorst genoemd zal worden.” De andere twee knikten behoedzaam en weer was het even stil. En toen nam Balthazar het woord en zei: “ik heb een droom gehad en in die droom werd duidelijk dat ik op reis moest gaan en een ster moest volgen om een Kind, een bijzonder Kind te vinden, maar er werd bij gezegd in die droom dat ik niet alleen mocht gaan.” En toen was het niet zo lang stil. Meteen spraken ze gedrieën door elkaar en tegelijk kwam er een conclusie uit: dan gaan

we toch samen. En zo werd het idee geboren om de ster te volgen en de Koning die geboren moest worden te gaan zoeken.

Ze maakten zich klaar voor de reis, maar voor het zover was bleek er al iets bijzonders aan de hand. Het idee van hun reis lekte namelijk uit, zoals dat wel vaker gebeurt met goede ideeën en voor ze op weg konden gaan stond de koningin van die stad en de streek eromheen bij hen op de stoep met een cadeau: een kistje. En in dat kistje zat volop goud, namens het koningshuis en alle regeerders; of ze dat dan als cadeau en de beste wensen voor dat koningskind mee wilden nemen. Natuurlijk wilden ze dat doen en zo ging de koningin weg en zij verder met hun voorbereiding.

Maar niet veel later kwam er iemand van de geestelijkheid naar voren. Die bracht hun wierook mee om eer te brengen aan welke god dan ook waar dit nieuwe Koningskind bij zou horen. Ook dat namen ze aan en beloofden het aan het Kind en de ouders af te geven. Maar toen dat gebeurd was, dachten ze bij zichzelf: we kunnen toch niet aankomen met cadeaus namens koningen, priesters en geestelijke leiders en zelf niets bij ons hebben. Dus van het beste van hun wetenschap kozen zij de medicijnen waar ze altijd goed in thuis waren en zochten een helende zalf, een balsem bijna. Ze kochten een kruik mirre om mee te nemen naar dat Koningskind.

Zo gingen ze op en weg en toen ze bij de muren kwamen om de poorten van de stad te verlaten, kwam er nog iemand naar hen toe: een kleine delegatie van handelaren van de stad. Daar bij de muur wordt volop gehandeld en is ook altijd de markt. Eén van hen nam het woord en zei: “Ik heb hier vier kamelen voor jullie. Kamelen, jonge kamelen uit Midjam en Efra, beroemd om hun kracht. Willen jullie die van ons aanvaarden? U kunt ieder op één reizen en dan heb je er nog één om cadeau te geven aan dat nieuwe Koningskind.” Zo gezegd, zo gedaan; ook de handelaren werden bedankt en de wijzen gingen eindelijk op weg.

Een halve dagreis verder kwamen ze bij een dorpje. Maar nog voor ze het dorpje ingingen stond daar een jongen, of was het misschien toch een man? Of laten we zeggen, en ze zagen dat ook toen ze dichterbij kwamen, een jongeman, wellicht een jaar of 14, 15. “Wat sta je hier te doen?” vroegen ze aan hem “en wie ben jij?” “Ik ben Adam”, zei hij “en ik sta hier omdat ik in de stad waar jullie vandaan komen geen werk kan vinden. Ik mag daar niet binnen en ik kan daar niet werken, omdat ik er geen woning heb. En dus heb ik geen werk, geen huis en niets te eten. En hier in het dorp vlakbij heb ik wel een paar keer even kunnen werken, maar er is te weinig werk om verder van te kunnen leven. Weten jullie niet iets voor mij?” En zo dachten de koningen even na. En Caspar zei: “Zou hij niet met ons mee kunnen?” En Melchior zei: “Dat lijkt mij een goed idee” en vervolgens zei Balthazar: “Hij zou op z’n minst voor de kamelen kunnen zorgen.” Zo gingen ze verder, hoopvol, op weg en hoorden heel in de verte heel zacht een lied zingen: ‘Gloria in Excelsis Deo’.

Ze kwamen weer een dorp verder en daar zaten twee kleine meisjes langs de kant, misschien vier of vijf jaar oud. Ze staken hun hand uit naar de reizigers. Die

stopten, de meisjes stonden op een de oudste sprak: “Onze moeder is onlangs gestorven en een tante heeft wel even voor ons gezorgd, maar die is nu ook weg. Nu hebben we geen huis meer, geen tante meer, geen moeder meer, niks; alleen maar honger” en opnieuw staken ze hun hand uit richting de reizigers. Die kregen natuurlijk medelijden en Caspar sprak: “Zullen we ze meenemen?” Melchior was het ermee eens en Balthazar zei: “Natuurlijk kunnen zij mee met ons op reis; ze kunnen mee voor de kamelen zorgen.” En ergens op de achtergrond leek het alsof de wijzen een lied hoorden, iets van ‘Gloria in Excelsis Deo’ en zo zetten ze hun reis van hoop langzaam maar zeker weer verder.

Ze liepen een dag verder en nog een halve dag langs een bergrug, een woestijn en daar troffen ze weer wat kinderen aan. Dit keer stonden er drie. De leeftijd was moeilijk in de te schatten want ze zaten vol vuil en modder. Dus de wijzen vroegen: “Waar komen jullie vandaan?” En de kinderen antwoordden, wijzen naar de bergen achter hun: “Uit die bergen, daar in het noorden.” “Maar wat doen jullie dan hier?” “Nou, wij waren voor ons dorp wat kruiden en bessen aan het zoeken in de bergen toen het begon te regenen. We zijn ons gaan verschuilen in een grot, maar de regen werd erger en erger en vanuit de grot zagen we hoe de rivier bij het dorp groter en breder werd en hoe er meer en meer water van de bergen stroomde en modder met zich mee bracht en de huizen omver stroomde. En uiteindelijk werd de storm zo groot dat er niets van het dorp overbleef. Twee dagen zijn we in die grot gebleven; toen pas werd de regen minder en omdat ons dorp er niet meer was, zijn we deze kant op gekomen en nu weten we het niet meer.” Caspar keek Melchior aan en die zei: “Laten we ook hen meenemen” en Balthazar bromde op de achtergrond al mee: “Natuurlijk, ook zij kunnen helpen om de kamelen te verzorgen, maar geef ze eerst wat te eten en te drinken.” Zo gezegd, zo gedaan en ook die drie gingen mee op de reis die de koningen aan het maken waren. Ze hoorden weer in de verte dat lied klinken: Gloria in Excelsis Deo en zetten vol hoop hun reis verder.

Weer een dagreis verder en langzaam maar zeker kwam hun doel beter in zicht. Iedere avond keken ze waar de ster stond om goed op richting te blijven en bij de volgende halteplaats kwamen uit het zuiden vier kinderen aangelopen. “Wat doen jullie hier, in de middle of nowhere”, werd tegen de kinderen gezegd. “Ons dorp is overvallen en alle kinderen zijn meegenomen nadat alle volwassenen zijn vermoord. Een strijdgroep met allerlei heilige kreten. Ze hebben ons meegenomen in slavernij. We waren eerst bij de grotere groep, maar sommigen zijn gevlucht; anderen zijn op de vlucht gedood en toen we hier in de buurt kwamen, gisterenmiddag of -avond werd de groep overvallen door weer een andere groep rovers. Die hebben de eerste overvallers weggejaagd, zijn met de rest van de buit ervandoor gegaan en hebben ons achtergelaten. En nu is van ons hele dorp niets meer over dan wij vieren. We zijn nu op zoek naar een oase.” “Nou, die is iets verder” zei Caspar, “wij gaan daarheen: trek met ons mee.” Bij de oase werden de kinderen verzorgd en kregen wat te eten en te drinken. Vervolgens ook de

andere kinderen uit de groep en de dieren en ook deze vier mochten met de wijzen mee.

Zo trokken ze verder zoals de ster hun wees en ondertussen hoorden ze op de achtergrond maar dat lied: Gloria in Excelsis Deo.

Hun reis van hoop ging verder en verder tot uiteindelijk Caspar concludeerde dat de ster stil leek te staan. Ze bestudeerden die nacht nog eens goed hoe de sterren stonden en Melchior gaf hem gelijk. Toen ze dat beredeneerd hadden, begrepen ze dat ze ongeveer ter plekke moesten zijn. “Wat doen we met de kinderen”, zei Melchior tegen Caspar. “Natuurlijk blijven we die meenemen”, zei Balthazar, “want ze hebben al die tijd toch goed voor de kamelen gezorgd. En het zijn er inmiddels tien”, maar achter zich hoorden ze een stem. Ze keken om en het was Adam, die zei: “Het zijn er geen tien, het zijn er intussen twaalf.” In die nacht hadden zich er nog twee aangesloten, die gewoon nieuwsgierig waren waar de reis heen ging. En zo trokken de wijzen met twaalf kinderen verder tot aan de stad die Bethlehem heette. Daar vonden ze een klein huisje en in dat huisje, waar de ster stil stond, vonden ze Jozef, Maria en het Kind. En ze boden hun geschenken aan: goud, wierook en mirre en ook de kameel die ze meegekregen hadden.

Maar Jozef, Maria en ook het Kind bleken geen oog te hebben voor die schitterende cadeaus. Nee, die bleven maar naar iets anders kijken. De koningen volgden met hun blik waar Jozef, Maria en het Kind naar keken en zagen dat ze keken naar al die kinderen die achter hun stonden. Ze stapten een beetje opzij zodat de kinderen wat naar voren konden en daar stonden ze: 12 kinderen in alle leeftijden en het was alsof het kind Jezus in de kribbe Zijn armpjes spreidde en zeggen wilde: “laat de kinderen tot Mij komen” en dat deden de kinderen ook. En zachtjes begonnen die kinderen te zingen: Gloria in Excelsis Deo en vrede voor alle mensen van goede wil.

Henry Vermeulen, diaken